

УДК 339.9:336.02 (477)

І.С. Луценко

Одеський державний економічний університет, Одеса

ОБҐРУНТОВАНЕ ПОДАТКОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ – ЗАПОРУКА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

На сьогодні зростання відкритості національної економіки нашої країни у міжнародних економічних позиціях, несприятлива структура зовнішньої торгівлі товарами, переорієнтація іноземних інвесторів на фінансові сегменти української економіки є факторами, що становлять загрозу економічній безпеці держави. Так, станом на 01.01.2009 рік коефіцієнт відкритості національної економіки становить 102,1% проти 10% нормативного значення, сальдо зовнішньоторговельної діяльності є від'ємним та складає – 14350 млн. дол. США [1].

Крім того, в фінансовий сектор було залучено 33,9% прямих іноземних інвестицій, що надійшли в економіку України, станом на 01.01.2009 рік.

Тому в сучасних умовах особливо гостро стоїть питання з забезпеченням економічної безпеки нашої держави. І одним з інструментів цього захисту, ми вважаємо, є податкове регулювання, яке має прямий вплив на зовнішньоекономічну діяльність суб'єктів господарювання.

Податкове регулювання зовнішньоекономічної діяльності здійснюється в першу чергу через такі податки як: податок на додану вартість, акцизний збір, мито.

Разом з тим, урахувуючи те, що Україна вже є членом СОТ та робить певні кроки до інтеграції в ЄС необхідно податкове регулювання здійснювати з вимогами цих міжнародних організацій.

Варто відмітити, що для стимулювання експорту в області оподаткування з податку на додану вартість застосовується «0» ставка, аналогічно і з акцизного збору.

А ось ставки вивізного мита на живу худобу та шкіряну сировину, на соняшникове насіння та металобрухт було знижено тільки за умови членства СОТ нашої країни.

Так, такі зміни з одного боку приведуть до збільшення обсягів експорту, що покращить зовнішньоторговельний баланс, а з іншого держава може зіткнутися з дефіцитом маслосировини та знизить рівень завантаженості потужностей підприємств переробної промисловості.

Щодо регулювання імпорту з метою поліпшення стану платіжного балансу з 6 березня 2009 року було введено 13-відсоткову надбавку ставок ввізного мита терміном на шість місяців [2], а з 18 березня того ж року ця надбавка діяла тільки для ввозу на митну територію холодильників та легкових автомобілів.

Таке нововведення мало загрожувати для нашої країни фінансовими санкціями, якщо Україна до 7 вересня 2009 р. не скасувала би цей захід.

Крім того, у 2010 році для активізації роботи з розвитку тваринництва планується знизити ввізне мито на живу велику рогату худобу до 1%, для збільшення частини використання відходів скла, зменшення витрат на природний газ та сировинні матеріали планується знизити ввізне мито на склобій, скрап скляний та інші відходи скла до 0%, для оновлення існуючого українського державного флоту та створення сприятливих умов функціонування суднобудівництва знизити ввізне мито на обладнання для суднобудівної галузі, яке не виробляється в Україні до 0% [3].

Варто відмітити, що з 1 травня 2009 року на тютюнові вироби були збільшені ставки акцизного збору у 1,6 рази, адвалерні на 25% [4]. Однак, таке різке підвищення ставок акцизного збору може крім позитивного ефекту, привести до ризику збільшення контрабанди та тіньового обороту підакцизних товарів, що буде загрожувати економічній безпеці країни.

Разом з тим, не дивлячись на те, що після вступу України до СОТ в оподаткуванні імпорту здійснюються лібералізаційні заходи, а саме вже не є об'єктом оподаткування повернення майна, переданого до оперативної оренди нерезиденту, демонстраційні товари для виставок, ярмарок, конференцій; упаковки, піддони та інші товари, які ввозяться у зв'язку з якою-небудь комерційною операцією, але ввіз яких самих по собі не є комерційною операцією.

Хоча в законодавстві про податок на додану вартість є все ж таки деякі норми, які направлені на підтримку товаровиробників:

- звільнення від ПДВ операцій за поставкою вітчизняних продуктів дитячого харчування, дискримінує імпортовані продукти дитячого харчування;
- звільнення від ПДВ українських виробників періодичних видань, ускладнює умови конкуренції для іноземних виробників;
- звільнення від ПДВ операцій за виконанням робіт та послуг в видавничій діяльності організацій, підприємств поліграфії, розповсюджувачів книжкової продукції, виданої в Україні, дає можливість вітчизняній продукції даного виду конкурувати з іноземними виробниками паперу, картону та книжковою продукцією та дискримінувати їх з ринку.

Таким чином, обґрунтоване податкове регулювання зовнішньоекономічної діяльності веде до розвитку національної економіки, а не її спаду, що в першу чергу впливає на економічну безпеку нашої держави.

Список літератури

1. Національний банк України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу до док.: <http://www.bank.gov.ua>.
2. Закон України «Про внесення змін до деяких законів з метою поліпшення стану платіжного балансу України у зв'язку зі світовою фінансовою кризою» від 04.02.2009 р. № 923- VI // Відомості Верховної Ради України. – 2009. – № 27. – ст.349.
3. Митно-тарифне регулювання і захист внутрішнього ринку: [Електронний ресурс]. – Режим доступу до док.: www.ukrexport.gov.ua/ukr/mitno_tarifne_regul/ukr/1095.html.
4. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань акцизного збору» від 31.03.2009 р. № 201-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2009. – № 32. – ст.488.